

IZLAZE NA VIDJELO TAJNE MLJETSKOG PODMORJA

Kakve je delucije skrivao ribnjak kasnoantičke vile u ladanjskim Polačama?

➔ Ovog je ljeta arheologe privuklo morsko “predvorje” mljetske palače, što je posljednji put još sedamdesetih godina istraživao danas pokojni prof. Zdenko Brusić

Odjel za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda (HRZ) već petnaestu godinu provodi istraživanja u podmorju otoka Mljeta.

AHMET KALAJDŽIĆ

Dosad su pregledali više od 50 kilometara obalne linije i otkrili 20 novih nalazišta brodoloma u razdoblju od 2. stoljeća prije Krista do 16. stoljeća te 16 brodoloma iz vremena kasnoantičke palače u mjestu i uvali Polače.

Gotovo sve lokacije potonulih brodova nalaze se na ulazu u tu uvalu i govore o izazovnoj i opasnoj plovidbi, ali i važnosti palače za trgovinu i popravke brodova, te opskrbe vodom i hranom za nastavak plovidbe. Istina je da su brodovi i mornari doživjeli nesretnu sudbinu, ali su i brojni brodovi kroz povijest pronašli spas u Polačama.

Premda je većina lokaliteta devastirana, nekoliko netaknutih detaljno je istraženo. No, ovog je ljeta arheologe privuklo morsko “predvorje” mljetske palače, što je posljednji put još sedamdesetih godina istraživao danas pokojni prof. Zdenko Brusić.

Zabilježio je potopljenu antičku obalu i napravio arheološku sondu koja je dala mnoštvo vrijednog materijala o životu palače.

– Lani smo otkrili kasnoantički ribnjak nešto sjevernije od

Arheolozi dokumentiraju iskopine

JERKO MACURA

same palače, a ove godine započeli s iskopavanjem i dokumentacijom.

Vanjske su dimenzije ribnjaka 20 puta 20 metara, a unutarnje 14 puta 14. Uz uporabu mamutske sisaljke koja pod-

vodnim arheolozima pomaže kod iskopa od pijeska i mulja, očišćena je unutarnja strana ribnjaka, a za dokumentaciju su korišteni dron i fotogrametrija.

Otkriveno je da su temelji rib-

njaka izgrađeni od većih nepravilnih kamenih blokova, ali zbog erozije i utjecaja mora danas nedostaje gornji dio koji je na istoj dubini kao i potopljena obala, također građena od velikih blokova na strani do mora, dok je unutrašnja strana zapunjena manjim kamenom – ističe dr. Igor Miholjek, voditelj istraživanja i HRZ-ova Odjela za podvodnu arheologiju.

– Budući da je na istoj dubini, zasad se pretpostavlja da je iz istog razdoblja, no daljnja će iskopavanja to potvrditi ili opovrgnuti. Nastavak istraživanja je idućeg proljeća, ali vjerojatno kao međunarodni projekt. U podmorju palače planiramo nastavak istraživanja s kolegama Njemačkog društva za promicanje podvodne arheologije, a ova veličanstvena palača i njezina potopljena arhitektura zaslužuju kvalitetan pristup – dodaje naš sugovornik.

Iznos od 300 tisuća kuna za ovoljetna istraživanja osiguralo je Ministarstvo kulture. Sudjelovali su i arheolozi iz HRZ-a: Vesna Zmaić, Anton Divić i Pavle Dugonjić te Sara Popović koja je interpretirala zračne fotografije. Doprinos su dali i fotograf Jerko Macura, student Deni Demetlika, ronionci Specijalne policije Kristijan Tahler i Zvonko Kurinović, a logistiku su ponovno pružili Mario Orlandini i Ronilački centar “Aquatrica” s Mljeta. ●

SVAKA VILA

Izvor hrane i statusni simbol

– Od kasnoantičkog razdoblja razina mora uzdigla se u prosjeku metar i pol, ali ne jednako duž obale Jadrana, što ovisi o samoj uvali i sedimentaciji. Geološki se može reći da hrvatska strana Jadrana tone, a talijanska se uzdiže, što je razlog da je arhitektura danas pod morem – kaže Miholjek.

Dodaje kako će se lokalitet do nastavka istraživanja nadzirati: – U ribnjaku još nije nađeno ništa posebno, ali nije isključeno, iako to nisu bazen ili terme za kupanje ukrašavani mozaikom. No, svaka je velika vila imala ribnjak kao izvor prehrane, zalihu freške ribe i statusni simbol.